

A római császárnő szöleje

Alojz Rebula

Vége! — mondta fennhangon, lépett. Ellenzős sapkáját a fogásra akasztotta, fát dobott a tűzre, és leve-regette kezéről a port. Most — valahára — egyedül volt. A feleket elintézte, a telefon hallgatott, s a levelek békésen heverték az íróasztalon. Odament az ablakhoz, kinézett az útra, s lomhán szórakozottan rugdosni kezdte a falat, majd megfordult és elégedetten tette hátra mindkét kezét. A délután az övé! Elolvassa az újságokat, fölhívja Triesztet és elbeszélget az asszonnyal, azután sakkozik egyet, megvacsorál, alszik és reggel... reggel újra kezdődik az egész vacak élet. De ma — az egészen más! A hétfőnek megvan a maga íze, zamata, újdonsága, nyugtalanító bizsergése, ami minden más naptól megkülönbözteti.

Leült az asztal mellé és kinyitotta újságját. Ránézett a sportoldalra, s ugyanaz a kellemes érzés melengette, mint amikor a jó ebédet tálalják elébe. Furcsa, ünnepi hangulat áradt el benne, amint a hétfői újságot a kezébe vette. Lapozott benne, majd végleg megállapodott a harmadik oldalon, a vasárnapi labdarúgás eredményeivel szűfolt sportrovatnál.

Milanó kikapott! Az egész oldalon ez az egy hír nyugtalanította, pedig már tegnap este tudta az eredményt, hiszen végighallgatta a mérkőzés közvetítését. Milánónak, a milánói futball-

csapatnak szurkolt, és most ma'd hogy nem szégyellte magát. S miért éppen Milánónak drukkolt? Mert híres, nevezetes város? Vagy a név muzsikája fogta meg? Vagy a játékosok személye tüzelte? A játékosok? Green, Nordhal, Liedholm. Igen, végeredményben ez a támadósor hódította meg, ez a maga nemében páratlan belső hármas. A három skandináv név úgy elbűvölte, mintha három, mélyvizű, nématükrű fjordba vetett volna pillantást.

Elvezettel nyújtotta ki a lábát. Hétfő! Ez igen, ez nap! A friss nyomdafestéktől illatozó sportrovat, az iroda meleg csöndje s a kint handabandázó szélvész. Már egész héten dühöngött a vihar, csak percekre enyhült, hogy azután újra nyers öserővel, éjféli fenyegetéssel éledjen újra. Az ablakon át látta az eperfával szegett út egy darabkáját s fölötte — egy puskalövésnyire — a vasúti töltést, a síkot, amely mögött a behavazott Kanina emelkedett az ég felé. Az úton néha-néha egy nőalak suhant keresztül, a falu nyomasztón kietlen széle felől sietve. Székéből viszont csak egy eperfát látott, meddő vihartépett öreg fát, amelynek száraz, halott ágai kísértetiesen kopogtak a szélben.

De mi az ördögnek is kellett Milánónak kikapni? A múlt héten, amikor a totoszelvény tizenkét rovatát a maga rendszere szerint kitöltötte, erre igazán nem számíthatott. Pedig számolt a

meglepetés lehetőségével, beirt néhány egészen valószínűtlen eredményt — röviden: úgy játszotta meg ezt a fordulót is, ahogyan kell, s lám, mégis olyasvalami következett be, ami senkinek sem ötlött az eszébe. Játékrendszere így hát ismét csütörtököt mondott. Hiába játszott ezúttal is.

Elofvasta az egész oldalt, majd fölállt.

Most már ott tartott, hogy egyetlen csapatban nem mert megbízni. Ez a gondolat nehezedett rá, miközben kihúzta asztala fiókját. Elővette a fogadási szelvényt babrálgatta, s hozzáfogott ahhoz az élvezetes munkához, ami majd egészen szombatig foglalkoztatja. Talpon állva, könnyedén az asztalhoz támaszkodva, kezébe fogta a puha törölgumit, és gondosan kiradírozta eddig nagyratartott tipp-rendszerét. Türelmesen dörzsölte a papírt, s amikor elkészült, leült, meghegyezte ceruzáját, és új kombinációkba kezdett. Közben meg-megállt, ilyenkor kiegyenesedett, a szék hátának támaszkodott, és ceruzájával egész kis dallamokat kopogtatott ki az asztal élén. Arca merev, gondolkozó kifejezést öltött.

Igen, azt a tízmilliócskát egészen jól föl tudná használni. Éppen ennyire — se többre se kevesebb — volna szüksége, gondolta magában és elfintortotta arcát. Azután meg, egy pillanatra, amikor rádöbbsent hogy valóban megnyerheti a tízmilliót, egészen zavartnak érezte magát. Pedig nyakig belemerült a tízmilliós vágyálmába. Hite, reménysége attól függött, milyen hangulatban volt. Amíg Triesztben élt, a feleségével, eszébe sem jutott az ilyesmi, amióta azonban vidékre került, unalmában tippelni kezdett. Nem is lett volna baj, de valósággal szenvedélyévé vált a sportfogadás.

Megcsendült a telefon. Ceruzával a kezében fölállt, és odalépett a készülékhez.

— Halló! Itt a brezsinaí őrsparancsnokság.

A drót túlsó végén nem a felesége hangja adott visszhangot. Folytatta hát hivatalos hangon:

— Uglassich hadnagy beszél.

A beszélgetés elhúzódott, és Uglassich hadnagy idegesen játszadozott ceruzájával. Be-bedugta a tárcsa kerek nyílásaiba, és úgy tett, mintha meg akarná forgatni a fekete korongot. Tekintete szinte hozzátapadt a ceruzához, követte a színes pálcika mozgását, mert már az első mondatból megértette, miről van szó, a dróton érkező hang vi-

szont fölösleges aprólékossággal, bő lére eresztve mondta, egyre mondta még mindig — ugyanazt.

— Igenis — szólalt meg újra nagyon hivatalosan. — Megértettem. Nem foganatosítok semmiféle intézkedést, csupán meggyőződom a dolgokról. Igen, csak meggyőződést szerzek. Edera mindössze három kilométernyire van. Jeeppel oda-vissza megjárom húsz perc alatt. Fél óra múlva jelentést teszek felügyelő úrnak — fejezte be és helyezett a kagylót.

Teljesen fölöslegesnek, szükségtelennek érezte ezt az utat, annál is inkább, mert ki kellett mennie a viharba, és — különben is, már olyan jó érzéssel merült el az új tipprendszer kidolgozásába. Kollégája, egyben alárendeltje is, egyetértett vele abban, hogy egy sportnyeremény megváltoztathatja az ember egész élete folyását. A tizedes is totózott, de távolról sem olyan tüzzel, mint parancsnoka.

— Tízmillió — mondta, s ez a szó úgy jött ki a fogai közül, mintha kiköpte volna. — Ezen a pénzen már akár villát is vásárolhat az ember a tengerparton.

— Villát is földet is — tette hozzá Uglassich hadnagy a székbe sűppedve. Fülég fölhajította köpenye gallérját, és kezét csuklóig a zsebébe mélyesztette.

— És szép magas betonkerítést épít köré az ember — folytatta a tizedes.

— Berendezed szépen, élsz mint valami földbirtokos. Kert, virágágyások, tyúk, minden... Reggel, ha fölkel, s kinyitod az ablakot, előtted, az orrod előtt a tenger... egészen Velen-céig

— Én inkább libákat tartanék, nem tyúkokat. Szép kövér ludakat.

— Ízlés dolga! — fűzte tovább a beszélgetés fonálát Uglassich hadnagy. — A legfontosabb: nyerni. Nyertek már orvosok, kocsmárosok, munkások, munkanélküliek, reményvesztettek, akikre kilakoltatás várt, nyert már minden rendű-rangú ember, csak én nem nyerek. Hiába, nincs szerencsém.

-- Nekem sincs, egy fikarcnyi se.

— Szerencse... — mondta ki a hadnagy újra a bűvös szót, s mereven az útra bámult, amely hullámozva száguldott az autó kerekei alá. — Hogy is lehetne szerencsém, mikor ebben a viharban, ilyen ítéletidőben is utaznom kell, csak azért, mert ezek a szlovénok vacakolnak.

— Azt csinálnak, amit akarnak — állapította meg a tizedes.

— Bizony azt! — bólintott a hadnagy, azután megcsóválta a fejét. — Táblákat raknak ki.

— Megszerezték a többséget a választáson, s most azt csinálnak, amit akarnak.

— A maguk falujában...

— Persze, hogy a magukéban. Az ő pártjuk győzött, s most... Kíváncsi vagyok, mi van azokkal a táblákkal — firtatta a dolgot a tizedes.

Esteledett már, a sofőr bekapcsolta a fényszórókat. A szélfúttá, olajozott út csillogva verte vissza a lámpák fényét.

— Engem egy szemernyit sem érdekel — adta vissza a szót a hadnagy elutasító hangon.

— De ha igaz hogy kitétték a táblákat nem lesz mindegy!

— Nyilvánvaló, hogy a magukét tették ki, nem a másét. Viszont sokkal szórakoztatóbb lenne a meleg szobában ülni, és a szelvényel tölteni az időt. No de, ugy látszik, helyben vagyunk.

A gépkocsi megállt az útkereszteződésre vetődő fénykörben. Itt ágazott el a tengerparti út Trieszt felé. Ez volt az a hely, amelyről a felügyelő beszélt. Azt mondta a telefonba, hogy — meg nem erősített hírek szerint — a tengerpart mentén vezető útvonalon új forgalmi jelzőtáblákat állítottak föl: szlovén és olasz szöveg van rajtuk. Új táblák a falvak szlovén és olasz nevével. kétnyelvű táblák. A lényeg nem az — magyarázta a felügyelő, — hogy ott vannak-e a táblák, hanem hogy szövegük kétnyelvű-e.

Uglessich hadnagynak még a fülében csengtek ezek a szavak, s amikor kiszállt a gépkocsiból, nem kellett kevergélnie. Ahogy a kövezetre koppant a lába, szembetalálta magát a szóbanforgó táblák egyikével. Ott állt a két út könyökszögében. Jókora tábla volt, vadonatúj, csillogott rajta a festék. A tartóoszlopa friss göröngyök közül újít ki. A tengerparti úton élénk közlekedés folyt, személykocsik, teherautók fényszórói villogtatták meg gyors egymásutánban az új jelzőtáblát amelynek színei hol megfakultak, hol pedig kivirítottak a váltakozó fényben. Hol elmerültek a homályban, hol meg szinte kivirítottak a sötétből, s öntudatosan választottak a fehérfényű autólámpáknak:

„BRŠLJAN—EDERA»

— Az ő nyelvükön Bršljan Ederát jelent — szólalt meg a tizedes.

— Persze, az ő nyelvükön — bólintott rá Uglessich hadnagy, és elfoverta

jegyzetfüzetét. Ahogy a szél belelapozott a noteszbe, fölkiáltott:

— Na! — majd így folytatta: — Pipát kényarintottak a s-betűre. A pipát is följegyzem.

— Az ördög tudja, mire való nekik az a pipa!

— Pipa ide, pipa oda, a lényeg az, hogy ez bizony kétnyelvű tábla — állapította meg a hadnagy, majd kivárta, míg a vihar enyhül. A pillanatnyi szelcsendben fűgén a tábla felé fordult, és mintha kihalgatást vezetne — tovább jegyzett. Leírta a két nevet, s a szlovén szó fölé a pipát is odabiggyesztette.

— Kétnyelvűbb, mint kellene — mondta, miközben még egy pillantást vetett a táblára mintha jól meg akarná jegyezni magának az új fogalmat, a kétnyelvűséget.

Feszáltak a gépkocsiba, és alig néhány méternyi autózás után máris a faluban voltak. Falu! Valójában csak az út mentén sorakozó házak, nagy részük vendéglő. Nem messzire az úttól az öböl vize csillogott, a tenger meg az út között erdő sötétlett. Nyáron minden bokorban fürdőzők nyüzsögtek, most azonban olyan csendes, mozdulatlan volt Bršljan—Edera, mint akár-melyik karstvidéki falucska. Amikor a jeep megállt az első kocsmá előtt, Uglessich hadnagy kiugrott a kocsiból. Noteszsal a kezében ment a ház felé. Előtte egy fiúgyerek lépdelt, lámpát vitt.

— Hallgassam ki és vegyem jegyzőkönyvbe a vallomását? — kérdezte félig tréfásan, majd a fiúhoz fordult: — No te, legény, hogy hívnak?

A legényke inkább hasonlított szel-hordta rongycsomóra, mint emberi lényre. Fülcsapka ült a fején, két füllentyűje ütemesen libegett a szélben, a nyakára csavart vastag sál fölött kövérkés, pufók gyerekarc kereklett. S amint meglátta, ki áll előtte, ide-oda ingatta fölemelt tenyerét:

— Nem tudok olaszul! Egy szót se. — Ahogy ezt kimondta, elejtette a lámpát és eliramodott az úton.

— Ha a táblákról van szó, minket kérdezzen! — szólalt meg a vendéglő ajtajában álló ember. Idősebb férfi lehetett, magatartása arról árulkodott, hogy nemcsak egy pohárnak nézett a fenekére. Amikor a két rendőr a kocsmába lépett, széles mozdulattal mutatott az asztal körül ülő férfiakra, majd önmagát bökte mellbe, s azután újra az iddogálók felé lendült a karja.

Ács József szövegrajza

— Kérdezzen engem és ezeket, — mondták ezek a mozdulatok, — kérdezzen meg mindenkit, az egész kocsmát, ha tudni akar valamit a táblákról.

— Hogy hívják? — kérdezte Uglessich hadnagy.

— Trobec a nevem. A táblákat, egyébként, mi állítottuk föl.

— Helyes. Mondja el részletesen az egészet. Mi a rend örei vagyunk, és jegyzőkönyvet kell fölvennünk.

— Amikor azt mondtam, hogy mi állítottuk föl, az egész községre gondoltam. Bršljan—Brežina község elöljáróságára a törvényesen és minden előírás szerint megválasztott községi vezetőségre — kezdte valóban részletesen a férfi, aki Trobecnak nevezte magát. Úgy, olyan büszke rátartással szólott a községről, a községi elöljáróságról, mint ahogyan a szegény ember emlégeti előkelő rokonát, akinek a befolyásában senkinek sem lehet kétsége.

Ebben a hangnemben szóltak a többiek is. Egymásután, koppantva tették le poharukat, és csatlakoztak a két rendőr köré sereglett férfiak csoportjához. Volt aki sajnált megválni italától, s kezében a pohárral pipiskedett az előlállók háta mögött. Olyan fülhegyezve ügyeltek minden szóra, mintha a legnagyobb, az egész igazság eldöntéséről, megvédéséről lett volna szó.

De hát ki is tilthatná meg egy községnek, hogy táblákat helyezzen el a maga hatásköre alá tartozó területen,

s a táblákat fölirattal lássa el, mégpedig olyan nyelvű szöveggel, amelyen nyelven a falu népe beszél? Hiszen a községi elöljáróság — hatóság! Ami az állam nagyban, az a község kicsinyben. Ha egy párt győz a választáson, a maga kezébe veszi a hatalmat. Nyilvánvaló hogy átveszi a hatalmat akkor is, ha a községi választáson szerez többséget. Bršljan—Brežina községben a szlovének győztek. Olyan táblákat állíthatnak föl, amelyeket akarnak — hiszen ők kapták a legtöbb szavazatot.

— Semmi kifogásunk a táblák ellen. Csak adatokat gyűjtünk — szólalt meg végül Uglessich hadnagy olyan ember hangján, akit a két szembenálló fél küzdelme egyáltalán nem érinthet, mert a legnagyobb mértékben, elvben semleges.

Még néhány kérdést tett föl a táblák fölállításával kapcsolatban, s ezzel befejezte az adatgyűjtést.

A szabadba érve, dühösen köpött a viharos szélbe.

— A végén még egészen meghibbanak ezektől a tábláktól! — nyilvánított véleményt a tizedes is.

— Az ördögbe vinné el az egész politikát! — szitkozódott Uglessich hadnagy, miközben elhelyezkedett a gépkocsiban. A tizedes is elhelyezkedett. A jeep súlyosan, de fürgén megindult Brežina felé. Sokáig hallgattak. A hadnagy elgondolkozva, töprengve bámult

maga elé, s csak nagysokára szólalt meg.

— Csak azt szeretném tudni, mi hasznuk van ezekből a táblákból.

— Az agyukra ment a sok tábla — állapította meg a tizedes.

— Szerelmesek a tábláikba, csodálom, hogy nem hálnak velük!

Másnap külön futár hozta Triesztből az utasítást, hogy haladéktalanul távoítsák el a kétnyelvű táblákat. A községi előljárásság, élén az elnökkel, nem engedelmeskedett a parancsnak. Így azután a hetedik határban is híre ment a bršljan-brežinai tábláknak, sőt a sajtó is megemlékezett róluk, a táblák mellett vagy ellen foglalva állást. A táblák még továbbra is ott álltak a helyükön, ártatlan gondatlansággal tárva a világ elé kétnyelvű szövegüket, és ellenkezés nélkül hagyták magukat fényképezni.

A tábla-ellenesek azt hozták föl legfőbb érvül, hogy minden fölirat, amely nem olasz nyelvé, éppenséggel szembe-köpi a nyugati civilizációt. És ugyan milyen jupon neveznek szlovén néven egy falut, amelynek helyén kétezer év előtt szép szőlő feküdt, s ennek a szőlőnek a borát maga a római császár felesége szürcsölte. Más kultúrtörténeti érveket is fölhoztak a tábla-ellenesek: a legnagyobb francia író, Victor Hugo is a kétnyelvűség, a községi előljárásság és az elnök ellen nyilatkozott, mert vagy száz évvel ezelőtt egy ifjúkori versének keltezésében Ederát írt és nem Bršljant.

A táblák védelmezői viszont úgy érveltek, mint a vendéglőben borozó férfiak. A község népe szlovén, a falu szlovén, az emberek szlovénül beszélnek, szlovénül születnek, házasodnak, hálnak — mondották —, miért ne lehetnének a táblák összhangban az élettel, a falu népének születésével, szerelmével, halálával? Igen, a halálával is! Ezek az emberek nem is olyan régen kiadósan, számosan haltak meg, mégpedig — bizony! — nem ágyban, hanem az erdők mélyén. A fasizmus idején minden bokorban partizánok rejtőztek, a nép csapatostól ment az erdőbe, s győzedelmes harcoként eszkegett le a tengerre, amely végeredményben is az övé. S most az égvilágon semmi mást nem akarnak, mint hogy nyugodtan élhessenek és dolgozhassanak a maguk tengerének partján. S ehhez táblák is kellene. Küzdeni fognak a táblákért, s ha úgy hozza a szükség, pártot ütnek, föllobbantják a lázadás tüzét. Miért hunyázkodnának

meg éppen most, mikor ezer éven át nem adták be a derekukat — azóta, hogy megkapaszkodtak ebben a sziklás földben. És — végeredményben — vajon igazán csak arról lenne szó, hogy a szlovén föliratok miatt egy-két olasz gépkocsivezető elvétí az utat és Trieszt helyett Bécs felé fordítja a kormányt? Szó sem lehet róla! Hiszen nemcsak az áll a táblán, hogy »Bršljan«, oda van írva az »Edera« név is, nem is beszélve arról, hogy lehetetlen eltévedni, mert csak ez az egyetlen széles, aszfaltozott út vezet Trieszt irányába.

Így vélekedtek a tábla-védők.

Knickerknacker angol tengeragy, a kinek a kezében futott össze — ideiglenesen — minden hatalom az egész terület fölött, tanácsadóival együtt alaposan, gondosan melegezte mindkét fél, a szlovénok meg az olaszok érveit, s végül is az utóbbiak javára döntött. Elhatározásában leginkább a történelmi tények befolyásolták: a római császár-nő szőlőjének bca órá is hatott. Eltávolították hát a kétnyelvű táblákat, és helyükbe újak, csak olasz szövegűek kerültek. S mivel semmi kétség sem férhetet ahhoz, hogy a községi előljárásság meg az elnök mindenképpen megakadályozták a táblacserét, ezt a műveletet egy század rendőr végezte el Uglessich hadnagy parancsnoksága alatt.

De vajon lezárult-e ezzel az egész ügy? — kérdezte önmagát a hadnagy.

Egyébként annyit sem törődött a táblákkal, mint a tavalyi hóval. Még azt sem tartotta érdemesnek, hogy tisztázza magában: szlovén-e ő vagy olasz? Ha egyáltalán fölmerült benne ilyesvalami kérdés, bizonyára így felelt volna: trieszti vagyok. Gyermekkorától kezdve olaszul beszélt otthon is, pedig a szülei karsztvidéki szlovénok voltak, akik munkát keresve, a kenyérért vergődve kerültek Triesztbe. Amikor azután — 1945-ben — a jugoszlávok bevonultak a városba, megbuzdult benne a karszti szlovén vér. Elment egy könyvkereskedésbe, szlovén nyelvtant venni. Nem talált. Lekanyarodott hát az óvárosba, az ukrán könyvantikváriushoz, s ott rábukkant a keresett könyvre. Ahogy azonban a jugoszlávok — egy hónap múltán — elhagyták Triesztet — félretette a nyelvtant. Ha szükség lesz rá, majd előveszi. Egyelőre annyi is elegendő, amennyit tud. Sőt, azért a fizetésért, amit kap, még sok is. S végülis olyan keveset nyújt az élet! Jól enni, inni, füttyülni minden másra — ez volt életbölcseletének leg-

Acs József szövegrajza

főbb pillére — és hétfőn kényelmesen letelepedni az irodában, s egyedül, zavartalanul olvasni a sportrovatot.

Szombatig el is készült az új tipprendszerrel. Estefelé vitte el a fogadási irodába. Derús várakozás töltötte el. Az irodában nyüzsgő embertömeget talált. Ezek is jókedvűek és reménykedőek voltak. A hunyorgó szemű, gyerekesen pirosképű tisztviselő a pult túlsó oldalán fölényes ügyességgel végzte dolgát. Keze, mintha gépmozgatta futószalag lett volna, vette át a szelvényeket és bűvész-gyorsasággal számlálta meg az elébe rakott pénzt. Uglyessich hadnagy is erre a fürge kézre bízta szelvényét. Miközben átadta helyét az asztal előtt a mögötte állóknak, egy pillanatra érezte, hogy elhibázta egyik tippjét. Megbánta már, hogy beírta. Az a csapat legalább is döntetlen eredményre számíthat. Nemrég vásárolták meg a dán csapatát, azt a szédületes gyors szélsőt. Olyan zúr-zavart csinál a kapu előtt, hogy a védelemnek anyait-apait bele kell adnia, ha szűzen akarja megőrizni hálóját. S mégis vereséget jósolt a dán csapatának. Egészen lehetetlen eredményt írt be, de hát... próba szerencse. Így füstölgött magában, mialatt a laktanya felé lépdelt.

Vasárnap reggel kellemes izgalom ébresztette föl. Remek, élvezetes délután várt rá! S azután... komoly

nyugtalanosságot keltett benne a járór jelentése, mely szerint az éjszaka folyamán a kétnyelvű táblák helyére állított új föliratok egy szálíg eltűntek.

Eltűntek?

Hm!

Le-föl járt az irodában Pörgette a ceruzáját az ujjai között, s amikor kiejtette, nem hajolt le érte, hanem cipője orrával a sarokba pöccentette.

— Azonnali vizsgálatot! — üzent a telefon.

Vizsgálat — vasárnap? Úristen! Vagy ünnep a vasárnap vagy nem, és akkor még üresebb, céltalanabb, mint akármelyik hétköznap.

Vizsgálat! Kit, mit vizsgáljon? Amikor odaért, ahol a ceruza hevert, dühösen belerugott. Úgy nekidühödött, hogy a legszívesebben eltángált volna valakit. Mi az ángyuk térdét akarnak azokkal a táblákkal, hogy így megszilajodtak? Táblák! Viszont a vizsgálatot mégis meg kell indítania.

Igen, de hol kezdje?

Rákönyökölt az ablakpárkányra és kibámult az útra. Mi volna, ha azokkal kezdené, akik az úton mászkálnak. Az eryljuk keservit! Keresztberakta a lábát és várta, hogy arra jöj-jön valaki.

— Marhaság az egész! — acsarkodott tovább. Közben meglátott valakit, de mindjárt legyintett is dühösen:

Gyerekek ez még! Aludt egész éjjel a kölyök, mint a tej. Ez a vén banya is csak átszuszogta az éjszakát.

Figyelte, kutatta a ritka időközökben arravetődő emberek arcát, mérlegelte mozdulataikat, várta, vetnek-e egy lopott, gyanús pillantást a laktanya felé.

Semmi. Semmi eredmény.

Jelentéktelen, ártatlanképű emberek.

A reggeli miséről jönnek.

Semmi, csak ez az ostoba téli nap és a táblák.

Ebben a pillanatban azonban megrezzen, és szinte kilökte keretéből az ablakszárnyat.

— Hé! Te legény! — kiáltott rá arra a valakire, aki zsebredugott kézzel, nemtörődőm hanyagsággal ballagott az úton. Szőkehajú, harminc év körüli fiatalember volt, ruhája egyáltalán nem ünneplő.

— Nekem szolt?

— Neked hát.

— Mit akar?

— Gyere ide!

Nem látszik éppen gyanúsnak — állapította meg Uglessich hadnagy, miközben a legény, továbbra zsebében tartva mindkét kezét, befordult a laktanya kapuján. — Úgy nézett rám, mint a borjú az új kapura. Ismerősnek látszik. Csak tudtam, nonnan ismerem.

Kiment eléje a folyosóra, hogy az irodába terelje.

A legény belépett az udvarról, megállt és — most sem vette ki kezét a zsebéből.

— Medve — gondolta magában Uglessich hadnagy, amint ott állt vele szemben. Középtermetű férfi volt a Medve, hihetetlenül zömök, törzse mint a malomkő, fejét m. ntha maszatos tésztából gyúrták volna, s ebből a duzzadó kovásztömegeből alig látszott ki két pislogó egérszeme. Lomha, lassúszű embernek látszott, álmos lajhának, akinek nagy-nagy fáradságába kerül magával cipelnie súlyos teher-tétét.

— Befelé! — szolt rá Uglessich hadnagy.

— De miért? Tudni akarom miért!

— ellenkezett a Medve. Minden hájjal megkent, agyafúrt fickónak látszott, akat nem egykönnyen lehet zavarba hozni.

— Mindjárt megtudod!

— Új le — biztatta, miután belépett az irodába.

— Leülhetek — felelte a Medve szinte évődve.

A gyanúsítottat legelőször is le kell ültetni — gondolta Uglessich hadnagy, és az ablakhoz lépett. — Ha áll, határozottabb, bátrabb. Ezt már Napoleon is tudta. — Állt az ablak mellett, egyik kezét zsebre dugta, a másikban ceruzáját tartotta, és az állát döfködté vele. Azután megfordult és szlovénül szólva, föltette az első kérdést:

— No halljuk, mikor vitted el a táblákat?

Miközben ezeket a szavakat kimondta, keményen a Medve szeme közé nézett. — A gyanúsítottat ki kell zökkeníteni nyugalmából, s jól megfigyelni, hogyan reagál, mielőtt összeszedhetné magát. A vizenyős zöld szemekben azonban hiába keresett bármit is, üresek, kifejezéstelenek voltak.

— Milyen táblákat? — szólalt meg végtére a Medve.

Vagy nagyon furfangos vagy tökkelütött hülye — állapította meg Uglessich hadnagy.

— Érdekelne, mikor vitted el őket — folytatta a kérdezősködést.

— Jobb volna, ha megmondaná, mit akar tőlem! — felelt a Medve, mit sem törődve a kérdéssel.

Valóban ennyire srófoseszű lenne? — kérdezte újból önmagát Uglessich. — Vagy mégis higgyem el neki, hogy semmit sem tud a dologról, amiről reggel óta az egész falu süg-büg? Hogy a szöszebe irányítsam tovább a kihallgatást? Istenverte vasárnapi szórakozás ez!

— Hát te nem tudod, hogy az éjszaka mind eltűntek az útjelző táblák?

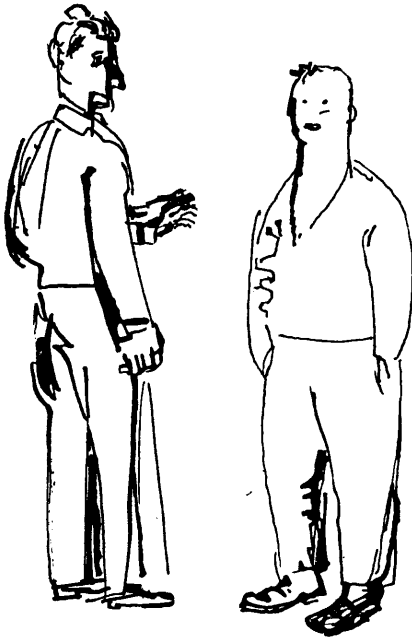
— Nem.

Erre a válaszra Uglessich odalépett mellé, és fölemelte a kezét, mintha pofon akarná ütni.

— No mi lesz? — kérdezte fenyegető hangon. Ugyanakkor azonban érezte, hogy ezzel a módszerrel nem megy semmire. Annál kevésbé, mert a Medve is fölállt és ugyanúgy, fenyegetőleg, fölemelte a kezét. Uglessich úgy nézte ezt a tuskó-embert, mintha soha sem jutott volna eszébe pofonütni. S egy pillanatra így — útésre emelt kézzel — álltak egymással szemben. — A hadnagy eresztette le elsőnek a karját. — A Medve — mintha tükörképe lenne —, utánozta mozdulatát, majd leült.

— Tudod, hogy ha akarom, itt tartatlak? — szólalt meg Uglessich.

— Nem először esne meg — hangzott a Medve közömbös felelete. Úgy

Acs József szövegrajza

ült a helyén, mintha egészen mindegy volna neki, hol van.

Uglessich meg így töprengett: — Nem emlékszem, hogy valaha is itt lett volna. Máshonnan ismerem. De honnan?

— Mit kerestél éppen ma a faluban? Te nem vagy idevelő! Nemde sentvidi vagy?

— Igen, sentvidi vagyok.

— Nos, ki vele, miért jöttél a faluba!

— Jelentkezni a munkanélküli segélyért.

— Ma? Vasárnap?

— Azt hittem, hogy dolgozik az iroda.

Munkanélküli? Uglessich hadnagy szinte lemérte a Medve testét, mintha azon gondolkoznék, mennyit nyomhatnak a csontjai, mekkora lehet az ereje ennek a lomha izomtömegnek. — Lehet-e egy ilyen test, — m'nt ez, amelyik itt ül, munka nélkül? Érdekes lenne látni, végignézni, amikor eszik. Valószínűleg pompás étvágya van és remekül alszik.

— Hol voltál tegnap? — lepte meg egy újabb kérdéssel.

— Ástam. Fokhagyma alá.

— Fokhagyma alá ástál? — ismételte Uglessich hadnagy, mintha tetszene neki ez a kifejezés, amely mindjárt meg is jelentette a képet: a fölásott karszti föld friss, vöröslő színét és a

tavaszt, amely érezhető volt már, de valójában még nem érkezett el. — Ástál tehát. Beszélj róla!

— Maga talán még sohasem ásott fokhagyma alá? — érdeklődött a Medve.

— Azt mondd, ástál. Ez világos. De: hol, k. vel, hány órákor? Ezt meséld el. Sorjában, részletesen. Mindent mondd el!

— Apámmal ástam. Édesapám ötig dolgozott a mézszégetőben, aztán hazajött.

— Mit csinál a mézszégetőben?

— Hát mit lehet csinálni a mézszégetőben? Meszet. Kővet fejtenek a kőbányában, s csillékben a kemencékhez tolják. Ott vannak a kemencék a vasúti töltés túlsó oldalán. Ott dolgozik az apám is.

— Értem — bólintott Uglessich. — Folytasd!

— Amikor apám hazajött, evett valamit. Aztán azt mondta, hogy estére fölássuk a fokhagyma-ágyást. Úgy is volt. Jókora darabot felástunk — ismételte a Medve és vállat vont. Mintha csak azt mondta volna: Így van és nem másként, ezen nem lehet változtatni. — Megnézhet, fölástuk majd az egész ágyást.

— Most van az ideje a fokhagymaültetésnek? — kérdezte Uglessich meglehetősen bizonytalanul. Mintha nem is kihallgatást végezne, úgy érezte magát.

— Most. A fokhagymának meg a vöröshagymának is most van az ideje.

— Hát a zöldborsónak? — kérdezte olyan ártatlan érdeklődéssel a hadnagy, mint amikor a kert birtokába jutott városi ember kérdezősködi a parasztnál, hogyan hasznosíthatná minél jobban kis földcskáját.

— Azzal még várni kell.

— És hogy volt azután?

— Azután? — visszhangzotta a Medve. — Azután betértem egy fél literre Janezhoz.

— Most már tudom! Ott láttalak én téged, éppen lekentél valakinek egy pofont. Emlékszel? — kérdezte elégedetten mosolyogva, mert hiszen ez már terhelő körülmény volt.

— Ő akart megütni, én csak megelőztem. Nem vagyok bolond hagyni magamat!

— Tegnap tehát Janeznál voltál? Hányan álltatok össze, amikor a táblákért indultatok?

A Medve nem felelt. Az ablak felé fordult, a téli nap szűkös világossága felé. Szemét, mintha bántaná a fény,

lehúnyta. Az ablakfélfával bekeretezett údarab pusztá, üres volt. A kopár eperfa ágai kitaróan kopogtak a szélben. Anélkül, hogy megmozdította volna a fejét, fogai között valami káromkodás-félet morzsolt. A hadnagy elengedte a füle mellett a szitkot, és az ablakra könyökölt.

— Nos, hányan voltatok? Jónéhány veled egyívású legény van a faluban. Jó pajtások vagytok, tudom. Vagy mégis kakkaskodtok egymással a politika miatt?

— Hol hogy.

— No, de úgy általában barátok vagytok?

— Persze.

— Lám, lám — helyeselt Uglessich hadnagy, és bólogatott hozzá. Szinte jó kedve kerekedett, s le-föl járkált a szobában. — Úgy van az rendjén, hogy az egy faluba való legények összehátartanak. Megfogta széke támláját, és maga előtt tolva, odaállította a Medve mellé. Leült. — Nyilván sok mindenről esik szó köztetek. És az is megtörténik, hogy összezörrentek. Milyen legények is volnátok, ha nem verekednétek? Biztosan akad abban a faluban jóképű lány, akiért érdemes egy kis vért csapolni. Nem így van?

— Ahogy vesszük — hangzott a Medve elutasító válasza.

— Mert bizonyára teszed a szépet valamelyik szemrevaló kislánynak? — kérdezősködött Uglessich barátságosan, mintha könnyedebbé, kevésbé hivatalossá akarná tenni a kihallgatást. Hátradólt a széken, s közben a pecsétgyűrűjét nézegette.

— Udvaroltam egynek, de faképnél hagytam, mert kominformos volt.

— Csak nem? — kiáltott föl csodálkozva Uglessich, és úgy nevetett, mintha ez szerfölött mulattatná. Elképzelte, milyen lehetett az az íbés Marcsa, amelyik ezzel a titóista Medvével összeszűrte a levelet. — Most már nem jársz utána?

A Medve csak egy fintorral válaszolt.

Lehet hogy igazat mond — fürkészte Uglessich a duzzadt arc vonásait, a súlyos test lomha tartását. Lehet, hogy ez a test beéri csak az evéssel. A zabalással.

— Éhes vagy? — gondolkozott most már hangosan.

A Medve nem felelt sem igent, sem nemet. Szájának biggyesztése — talán — azt mondta, hogy enne, ha volna mit.

Uglessich hadnagy buzgó igyekezettel ugrott talpra, és az ajtóhoz sietett. Kiáltva szólított valakit, majd miután néhány szóval utasítást adott, visszavért a helyére. Újra odaült a Medve mellé.

— No lám — szusszantotta készségesen, mintha csak azt mondta volna, hogy most már pusztán a Medvétől függ, megegyeznek-e. — Beismerted, hogy jópajtásaid a falubeli legények. Már pedig, ha barátok vagytok, a fél liter bor mellett nyilván szót ejtetek egyről-másról. Néhány nappal ezelőtt a faluban eltávolítottak bizonyos táblákat, és helyükbe újakat állítottak. Beszélgettek erről? És mit? A falu előljárósága kétnyelvű táblákat rakott ki, ezeket azután trieszti utasításra eltávolítottuk. Olasz röpiratok kerültek a helyükbe. Erről sem tudsz semmit?

— De tudok! — bökte ki a Medve. Nincs ezen semmi titkolnivaló.

— Nahát! Mit beszéltek erről a kocsmában?

— Mindenfélét, de hát éppenséggel semmi különöset.

— Nono! Az egész övezetben ezekről a táblákról dumálnak, és éppen ti, akiknek a háza táján történt az egész cécó, akiket elsősorban érint ez a dolog, ne szólátok róla semmit? Még ha akarnám, se tudnám elhinni!

— Micsod: nem szólunk mi erről semmi különöset — hangzott a Medve csökönyös, elutasító válasza.

— Hátha mégis. Hátha azt mondták az emberek, hogy emiatt megegyeszer hajlandók lennének a hegyek közé, az erdőbe menni, amint már megtették a németek alatt. Erről is az a véleményed, hogy semmi különös?

— A hegyek közé menni? Nem rossz kifejezés — állapította meg tompán, üresen kongó hangon a Medve, mintha teljesen mindegy volna számára, hogy az erdőben van-e, vagy pedig a faluban, az emberek között.

— Úgy véled hát, hogy jogtalan volt a döntés?

— Milyen döntés?

— Az, hogy eltávolították a kétnyelvű föliratokat.

— És hogy olasznyelvű táblákat tettek a helyükbe?

— Igen, erre gondolok.

— Egy szlovén községben? Azután, hogy harcoltunk? És győztünk?

— Hagyjuk a politikát!

— Hogy én mit gondolok erről a döntésről? — kérdezte a Medve szinte önmagától. — Azt, amit akarok.

— Úgy van! — állapította meg Uglessich hadnagy megingathatatlan türelemmel a hangjában, mint ha tanító volna, s egy nehézfejú tanulóknak magyarázná a legegyszerűbb igazságot. — Gondolhatsz, amit akarsz. Senkit sem érhet bántódás azért, mert gondolkodsz. De most nem gondolatokról van szó, hanem kézzelfogható dolgokról: táblákról. Táblákról, amelyek az éjszaka eltűntek. S nem a maguk jószántából szálltak le a póznákról!

— Talán én loptam el a maga tábláit? — A Medve hangja szinte jajdulás volt, sivító, reszelős a fölindulástól, a haragtól. — Nem élek én olasz nyelvű táblákkal!

— Ül csak nyugodtan! — engesztelte Uglessich. A Medve szótfogadott és csipás szemével újra az ablakot nézegette.

Meg kellene kötnöni — gondolta a hadnagy. — Jó vastag kötéllal. — Főnhangon azonban így szólt, rácsapva a Medve térdére.

— Na gyere, béküljünk ki.

Behízeigó hangon mondta ezt, s a Medve úgy érezte, hogy erre már igazán beszélnie kell. Pillantásaival fölmerle Uglessich hadnagyot, baráti mozdulattal maga elé nyújtotta a kezét, és az alkuozásba beletáradt, kedvező árat kínáló kereskedő rábeszélő hangján megszólalt:

— Tegyük fel, hogy maga genovai születésű — kezdte. — És mondjuk, de csak úgy példaképpen, egy reggel fölébred, kimegy az utcára, és azt látja, hogy minden fölirat németül van. Ott áll az út közepén, olasz létére, sőt éppenséggel genova. olasz létére, és csak ezt látja, akármerre tekint: »Links«, »Rechts«, »Achtung — Badengebiet«, »Korpskommando« — úgy ahogy akkor volt, amikor itt voltak a németek. Csak példaképp mondom ezt. Maga ott áll és nézi, látja az egészet.

— Hát persze — bölintott helyeslőleg Uglessich hadnagy. Hangjából unalom és sok-sok türelem csendült ki, meg annyi jóindulat, hogy a Medve még jobban nekibátorodott, és nagy meggyőződéssel bökdöste tömpe ujjával a hadnagy zubbonya ujján csillogó aranycsikokat.

— Ott áll, mondom, az utca kellős közepén, s ezt gondolja magában: Olasz vagyok, vagy mi a szösz. És ez a Genova olasz város, nem más. És mégis csak német föliratokat látok. És csak áll ott, áll, és nem megy a fejébe a dolog.

— Hagyd már abba! Én nem bocsátok ilyen dolgokba. Én csak a rend őre vagyok.

A Medve azonban nem zavartatta magát.

— Lássuk csak tovább. Mondjuk, hogy maga szlovén. A szülőfaluja is szlovén, és a községben a szlovénok győztek a választáson. S mondjuk azt is, hogy a szlovénok szlovén meg olasz táblákat állítottak fel a falujukban. Nemcsak szlovén nyelvű, hanem szlovén és olasz szövegű táblákat. Mondtam már: maga szlovén és egy reggel arra ébred, hogy a szlovén nyelven írt táblák eltűntek, és helyükön csak olasz nyelvű föliratok állnak. Hát nem hiszem, hogy ártatlan gyerekcsinynek vélné a dolgot!

Te jó isten! — sóhajtott hangtalanul Uglessich hadnagy. Táblák... táblák... táblák...! Az egész vasárnap csupa táblából áll. — Hangosan azonban csak ennyit mondott:

— Nem is! De mondtam már, hogy semmi gondom az egészszel?

Fölkelt ültéből, a szoba sarkába sé tált, és hátát a cserépkályhának támasztotta.

Á, nem lesz ebből semmi! — gondolta. Ha valami fökkelütött fickó lenne, már rég zöldágra vereődtem volna vele. De ez van a kölyöknek! — S mialatt így, messziről nézegette és újabb kérdéseken törte a fejét, belépett a tizedes. Tányér volt a kezében, a tányéron kenyér és fölívagott.

— Eszel? — kérdezte Uglessich.

— Eszek hát.

— Megiszol rá egy pohár bort?

— Meg.

— Armando, hozz egy pohár chian-tit — adta ki az újabb utasítást Uglessich, majd a Medvéhez fordult:

— Láss hozzá!

Még mindig ott állt a kályha mellett, és hátratett kézzel nézte, hogyan eszik a Medve. Úgy érezte, hogy kétszeresen ízlik az étel ennek a tuskónak, mert kedvére kibeszélhette magát. S éppen ezért csalódást érzett, amikor látta, hogy gépiesen, szinte személytelenül, minden élvezet nélkül, állati közönnyel tömi magába a falatokat, mintha világéletében rendőrlaktanyákban evett volna, mintha teljesen mindegy volna számára, hol van — a lényeg az, hogy van mit ennie. Szokatlan, visszataszító, természetellenes volt ez az étvágytalan evés, medveszerű.

— Vasárnap sem öltöztél ünneplőbe? — érdeklődött.

A Medvén fakó, színehagyott katonaruha volt, a lábán meg sáros bakancs ormótlankodott.

— A vasárnap is csak olyan nap, mint a többi.

— Hol szerezted ezt a ruhát?

— Az amerikaiaktól vettem. Vagy talán azt gondolja, hogy loptam?

— Á, dehogy.

Nem szolt hozzá többet, hagyta hogy egyék. Később azonban tovább kíváncsiskodott, de másra terelte a szót;

— Mennyi ideig partizánkodtál?

— Két évig — bökte ki a Medve két falás között.

Uglessich — maga sem tudta hogyan s miért —, most már élvezettel nézte a falatozó Medvét. Elképzelte ezt a tuszkömbert az erdőben, harc közben, a testek viharzó zúrzavarában. A harcok között is vadállat lehetett, vérmedve, aki valaha jámbor volt, vásári táncos mackó, az emberek azonban rákapatták a vére, és attól kezdve velük együtt és ellenük is harcolt a létért.

— Elhúztad egy-két német nótáját?

— Kettőt.

— Csak?

Uglessich hadnagy elégedetlenül csóválta a fejét. Szeretett volna azonban többet is hallani a dolgról, és a Medve elmesélte, hogy nem lelőtte a németeket, hanem puskatussal... És nagy lendülettel emelte a feje fölé az elképzelt fegyvert, hogy ugyancsak képzeletbeli boldogabb végével lesújtson. Olyan meggyőző volt ez a mozdulata, hogy Uglessich hadnagy világosan látta a Medvét az erdőn, amint a zöld egyenruhás németek közé ront és agyalja őket a vaspátkós puskatussal.

— Az egyiknek a lábáról húztam le ezt a bakancsot — lendítette előre súlyos cipőjét a Medve.

— Igyál — noszogatta Uglessich.

— Ha olyan nagyon mondja... — vont a vállát a Medve, és kihőrpintette borát. Zubbonya ujjával törölte meg a száját, majd fölállt.

A vihar sűrű szélrohamokban tombolta ki erejét. Szürke, hidegtényű, napsütés nélküli téli délelőtt volt.

Vasárnap — gondolta Uglessich hadnagy, amint a Medve megállt előtte. — Minden összeesküdött ellenem — kesergett magában. — Pont ma kell bajlódnom ezzel a hülyével! — Dél körül járt már az idő, és még csak néhány óra volt a közvetítés kezdetéig. Milá-

nó! És az a remek csatársor, amelynek hetedhét országból nincsen párja! Olyan az a tizenegy játékos, hogy egytől egyig beillenek a válogatottba. De hogy a sietgő istennyila... — káromkodta el magát, amikor újra eszébe jutottak a táblák és tudatára ébredt, hogy még jelentést kell tennie. Közben a Medve ott állt előtte, gondtalanul és jóllakotlan, mint aki füttyül az egész világra. Végigment a szobán, megállt a tülös sarokban, majd sarkonfordult.

— Tegnap tehát fokhagyma alá álltál. Utána Janez kocsmájába mentél. Ott a táblákról beszéltek. Mi történt azután? — csapott le rá váratlanul, azzal a szándékkal, hogy most már igazán végére jár a dolognak.

— Azután? Ugyan mi történhetett volna? Hazamentem aludni.

— Nem volt kedved egy kicsit motorozni?

— Motorozni? Mivel? Nincs nekem motorom. Honnan volna? Bolhám van nekem sok, nem pénzem!

Uglessich hadnagy a szoba közepén állt. Erre a válaszra a színe is elváltozott. Később azonban, amikor újra megszólalt, hangja már nyugodt volt. Érezni lehetett rajta, hogy most tér a dolgok lényegére, amit eddig céltudatosan kerüldgetett.

— Az állomás előtti útkeresztezédsénel láttak az éjszaka!

— Engem?

— Téged ám — bólogott Uglessich rosszsmájúan, és egy kandi pillantást vetett a Medvére, mintha fenéki ki akarná élvezni a helyzetet, amire — im! — ilyen szépen világosságot derített. Ez lesz az utolsó keresztkérdés. — gondolta. — azután kilődítom az irodából. Tönkretette a vasárnapomat!

Most már a Medve is kifogyott a türelméből.

— Ki volt az a mocskos alak, aki ezt hazudta? Árulja csak el! Kinyomom belőle a szuszt! Egész éjjel aludtam, kilenc óráig ágyban voltam. Az emberek már misére mentek, amikor fölkeltem.

— A táblák nem sokkal éjfél után tűntek el. Reggel kilencig mindenképpen kialudhattam magad.

— Ki is aludtam magam! — Ezt az egyet beismerte a Medve.

— Nem valdod be tehát, hogy többemagaddal elloptad a táblákat?

— És kaporszósszal leöntve megreggeliztem őket?

— Mondd meg, ki vitte el a táblákat! Ki szervezte meg a dolgot?

— Mit tudom én! Sejtelmern sincs róla! — fortyant föl újra a Medve. Szétvetett lábai valóságos hűsoszlopok voltak.

— Azt a személyt, aki az éjjel a kelesztőnél látott, reggel letartóztattuk.

— Felőlem!

— Beh, vatom — fenyegetőzött Uglassich. Még egy oldalpillantást vetett a Medvére, aztán megindult az ajtó felé. Határozott léptekkel ment végig a szobán, erélyesen tárta ki az ajtót, s miközben újra — ki tudja hányadszor — elátkozta a táblákat, kikiáltott: —

— Armando!

— Parancs!

— Vezesd elő a letartóztatottat! Szembesítés lesz — mondta megfellebbezhetetlen hangszóval, aztán megfordult és behúzta maga után az ajtót. Látszólag mit sem törődött a Medvével. Úgy jánkált a szobában, mintha már semmi dolga sem volna vele, s most már csak a mindenre fényt derítő beismerő vallomás volna hátra.

Az ördög tudja, jól csináltam-e — töprengett magában. Ránézett a Medvére, a fiatal férfi azonban kifürkészhetetlenül, rendíthetetlen nyugalommal állta a tekintetét. — Lehet, hogy jól csináltam, csak hogy erre a fajankóra semmi sem hat. Még talán a miláriai csatársor sem tudná kihozni a sodrából. De... vajon biztos-e, hogy olyan nagyon fajnő ez a Medve? Valóban ne tudná, hogy vasárnap a munkanélkülieket nyilvántartó irodában sem dolgoznak?

— Itt volna az ideje, hogy elkezdjük — szólalt meg egy pillantást vetve az órára. Azt a benyomást akarta kelteni, hogy számlálja a másodperceket, amelyek a vallomás kezdetétől elválasztják. — Még egy perc, és ha továbbra is hallgatsz, lecsuklak.

— Azt lehet — rántott egyet a vállán a Medve. — Különben tőlem akár estig is bámulhatja azt az órát.

— Valld be, nem bánod meg!

— Mit valljak be? Azt, hogy éjszánkánként az utakon ténfengek és az új táblákban gyönyörködök?

Lehet, hogy most mondtál igazat — gondolta a hadnagy. — Medve vagy és úgy falsz, mint a vadállatok. Ki tudja, nem zabáltad-e meg a táblákat is? Ki

mondhatja meg, mivel töltöd teli a bendődet? — Anélkül, hogy elmozdított volna a helyéről, hirtelen leeresztette a kezét.

— Menj! — szólt rá fojtott sziszegéssel, és csak fejével intett az ajtó felé. — Horrd el magad!

Az ajtó becsukódott a Medve mögött. Uglassich az asztalra dobta sapkáját és dühösen fújt egyet. — Ebből mesterkedj össze egy épkezláb jelentést! — mondta magának. Ha rajta állt volna, annyi táblát adott volna a szlovénoknak, hogy a fejük bújja sem látszana ki közülük. S azután zabáljanak kényelvű táblát, akár zöldbabfőzelékek is, ha úgy tetszik nekik, csak őt hagyják békén.

Az asztal szélére ült, s mindkét lábával haragozni kezdett. Az ablak keretében újra megjelent előtte a téglavörös pusztaság képe. Ekkor lépett ki a Medve az udvarra. Nyugodt, hintázó léptekkel ment a kapu felé. Kopott, fakult német sapkát húzott elő a zsebéből és a fejére tette. Jól a homlokába húzta, és beledólt a szélbe, amely dühösen lobogtatta nadrágja szarát és kirajzolta vaskos lábikráit. Minden lépésnél kifelé rúgott egyet, úgy rakta lábait, mint Charlie Chaplin rakná, — ha iztriai szlovén medve lenne.

Chaplin? — kérdezte önmagától Uglassich. — És ha ez a Chaplin mégis csak túljárt az eszeden? Telizabálta magát, ivott is rá, fecsegett kedvére, s elhitette veled, hogy valóban a munkanélküli segélyért jött Brezsinará. Mi? Nem tudta, hogy vasárnap zárva van az iroda? Ugyan fölültem neki! Hogyan is viselkedhetne egy tolvaj, aki elcsente a táblákat, eldugta őket a sziklák között és azután — mint aki jól végezte dolgát —, elvételt egy kicsit a rendőrlaktanya felé? Hogyan? Éppen így! Enne, inna és azt hazudná, hogy azért jött, mert hát elfelejtette, hogy vasárnap nem dolgoznak az irodában. S az a vízfejű tökfilkó, aki kihallgatja, szépen elhiszi minden szavát — fejezte be gondolatait Uglassich hadnagy, és öklével jól fejbekölintotta önmagát.

Ahhoz sem volt kedve, hogy fölálljon ültőhelyéből. Csak ült az asztal szélén, kalimpált a lábával, és elnézte, amint a Medve zsebbedugott kézzel átbálgat az udvaron, kilép a kapun és nekivág a viharoknak.

Bodrits István fordítása

Alojz Rebula, a fiatal szlovén író Triestben él. Az itt közölt elbeszélését Ljubljánában kiadott, azonos című elbeszélés-kötetéből vettük.